УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

БЕОГРАД

Београд, 2. априла, 2014.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТКИЊЕ И МЕНТОРКЕ ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 128 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 17. децембра 2013. године донело је одлуку којом је именована комисија за оцену подобности докторандкиње **СОЊЕ ХОРЊАК** и теме докторске дисертације под називом **“ФИЛМ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ“**

Састав комисије:

1. др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду
2. др Ана Кузмановић Јовановић, доцентикња Филолошког факултета Универзитета у Београду
3. др Ана Јовановић, доценткиња Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Соња Хорњак је рођена 11. маја 1986. године у Зрењанину, где је завршила Основну школу „Др Јован Цвијић" као ђак генерације. Гимназију је завршила у Зрењанину као носилац Вукове дипломе. Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала је 2005. године, а дипломирала на Катедри за иберијске студије 2009. године са просечном оценом 9,43. За време школовања била је стипендиста Фонда за младе таленте Републике Србије-Хиљаду најбољих студената Србије, стипендиста Министарства просвете и спорта Републике Србије, стипендиста Фонда за талентоване студенте града Зрењанина,

стипендиста Програма за младе лидере Србије *Serbia Youth Leadership Program* под покровитељством Бироа за образовање и културу Америчке владе и Одељења за односе са јавношћу Америчке амбасаде у Београду.
Уписала је докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2009. године. Од 2009. до 2012. године била је сарадница у настави на Катедри за иберијске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Школске 2012/2013. године радила је као лектор за српски језик на Филозофском факултету Универзитета у Гранади, у Шпанији. Године 2012. постала је судски преводилац за шпански језик при Вишем суду у Зрењанину. Године 2011. била је гостујући предавач на Факултету за пословни менаџмент у Цељу. Године 2011. и 2012. била је члан комисије на свим нивоима такмичења из шпанског језика за основне и средње школе. Превела је роман Мигела Унамуна *Тетка Тула* са шпанског на српски у оквиру пројекта Градске народне библиотеке „Жарко Зрењанин'' у Зрењанину. Радила је као преводилац за шпански и енглески на бројним сајмовима. Била је лектор и колектор у научно-стручним часописима Енергетске технологије, Развој и управљање, Реинжињеринг, ЕуроИнвест, МегаБренд, Менаџмент, иновације и развој. Сарадница је на Темпус пројекту *Reforming Foreign Language Studies in Serbia* (Филолошки факултет Универзитета у Београду).
Учесница је следећих конгреса, курсева и семинара: *XXIV Congreso de la Asociación para la Enseñanza del Español como Lengua Extranjera: La enseñanza del español como LE/L2 en el siglo XXI (XXIV Конгрес удружења АСЕЛЕ: Настава шпанског као страног језика у XXI веку)* Универзитет у Хаену, септембар 2013. године; *III Congreso Internacional del Español en Castilla y León: El español global (III Међународни конгрес шпанског језика у Кастиљи и Леону: Шпански у свету)*, Саламанка, јун 2013. године; *II Simposio de actualización en tendencias y disciplinas lingüísticas* (*II Симпозијум о савременим тенденцијама и лингвистичким дисциплинама),* Универзитет у Гранади, април 2013. године; *Curso de lengua, cultura y metodología para profesores de español (Курс језика, културе и методике за професоре шпанског)*, Фондација Комиљас, Шпанија, септембар 2013. године; *Evaluación por competencias del aprendizaje de la lengua extranjera en el espacio Europeo de educación superior (Евалуација компетенција учења страног језика у европском оквиру вишег образовања)*, Универзитет у Гранади, јун 2013. године; *Iniciación al lenguaje del cine* (*Увод у језик филма)*, Универзитет у Гранади, новембар 2012. године; тронедељни летњи семинар *The 9th Annual NY-St. Petersburg Institute of Linguistics, Cognition and Culture* (*Санктпетерсбуршки институт за лингвистику, когницију и културу)*, Универзитет у Санкт Петербургу, Русија, јул-август 2011. године; *Jornadas de Formación de Profesores ELE* (*Семинари за професоре шпанског језика)*, Институт Сервантес, Београд, 2011. године; семинар који је одржао Дејвид Литл на Филолошком факултету у Београду, новембар 2010. године; летњи курс шпанског језика на Универзитету у Малаги, јул 2008. године и у Валенсији јул 2007. године, летњи курс енглеског језика у проватној школи у Лондону, јул-август 2005. и 2004. године; Семинар о функционисању Владе САД-а организованог од стране *Close Up Foundation*, Вашингтон, мај 2003. године.
Учесница и излагач на следећим међународним конференцијама: *Србија између истока и запада*, Филолошки факултет у Београду, новембар 2013. године; *Савремена проучавања језика и књижевности*, март 2012. године, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу; *Школа као чинилац националног и културног идентитета и проевропских вредности: образовање и васпитање – традиција и савременост*, Педагошки факултет у Јагодини, април 2011. године; *Савремена проучавања језика и књижевности,* Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, март 2011. године; *Филолошка истраживања данас*, Филолошки факултет у Београду, децембар 2010. године.

Поседује следеће цертификате: *Certificate in Advanced English (CAE),* 2005, *ESOL Examinations, Cambridge; First Certificate (FC), 2004, ESOL Examinations, Cambridge.*
Члан је удружења: ***ASELE**, Asociación para la Enseñanza del Español como Lengua Extranjera* (Настава шпанског као страног језика), ***FILTA,** Film in Language Teaching Association* (Филм у настави језика).
Интересује је методика наставе страних језика, социолингвистика, шпанска књижевност и кинематографија.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

1. Hornjak, S. (2013). Metalanguage in Multilingualism. U H. Arslan i G. Rață (ur.), *Multicultural Education: From Theory to Practice.* (str. 433-440). Cambridge: Scholar Publishing.
2. Крстић, К. и Хорњак, С. (2013). Фразеологија у настави шпанског језика. У М. Ковачевић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности* (Зборник са IV научног скупа младих филолога Србије одржаног 17. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година IV, том 1, (стр. 249-260). Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу.
3. Хорњак, С. (2012). Превод Унамуновог романа *Тетка Тула* на српски језик. *Речи, Часопис за лингвистику, литературологију и културологију,* година IV, бр.5, 295-312.
4. Хорњак, С. (2012). Фактор мотивације у процесу усвајања страних језика. У М. Ковачевић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности* (Зборник са III научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година III, том 1, (стр. 443-452). Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу.
5. Хорњак, С. (2011). Рад у групи у процесу учења страних језика. У И. Чутура (ур.), *Школа као чинилац националног и културног идентитета и проевропских вредности: образовање и васпитање – традиција и савременост* (Зборник радова са међународног скупа одржаног 16. априла 2012. године на Педагошком факултету у Јагодини), књ. 14, том II, (стр. 463-474). Педагошки факултет у Јагодини.
6. Хорњак, С. (2013). Игре као дидактички материјали у настави страних језика. У Ј. Вучо (ур.), *Језик и образовање.* (Зборник радова са Међународног научног скупа под називом Филолошка истраживања данас - језик, књижевност, култура – ФИД одржаног 26. и 27. новембра 2010. године, на Филолошком факултету у Београду), (стр. 411-421). Едиција Филолошка истраживања данас. Филолошки факултет у Београду.
7. Хорњак, С. (2010). Утицај узраста и пола на усвајање страног језика. *Комуникација и култура онлине, електронски часопис за језик, комуникацију и културу,* година I, број 1, 222-233.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТКИЊА ПОДОБНА ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња СОЊА ХОРЊАК испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За менторку је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије.

Одабрана библиографија:

Kuzmanović, Ana, Jelena Filipović, Jasna Stojanović & Jelena Rajić (eds.). 2013. *Estudios hispánicos en el siglo XXI.* Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. (књига, ко-уредница)

Hammond, Robert M. & Jelena Filipović. 2004. *Fonética y fonología españolas para serbiohablantes*. Beograd: Zavod za udžbenike. (књига, ко-ауторка)

Jovanović, Ana & Jelena Filipović 2013. Spanish teacher education programs and community engagement. *Hispania,* 96(2): 283-294.

Filipović, Jelena. 2013. Perspectivas de género en el discurso escolar y educativo en España y en Serbia, *Colindancias,* 4: 225-234.

Filipović, Jelena. 2012. Obrazovanje romske dece u Srbiji: jezička perspektiva. [Education of Romani Children in Serbia: the Language Perspective], in: T. Varadi & G. Bašić (eds.), *Promene identiteta, kulture jezika Roma u uslovima planske socijalno-ekonomske integracije [The Change of Roma Identit, Culture an Language Conditioned by Planned Socio-Economic Integration]*. Beograd: SANU (Odeljenje društvenih nauka), pp. 335-347.

Filipović, Jelena & Julijana Vučo. 2012. Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership. *Anali Filološkog fakulteta*, 24(II): 9-32.

Filipović, Jelena . 2011. Language policy and planning in standard language cultures – an alternative approach. In: Vera Vasić (ed.), *Primenjena Lingvistika u čast Ranku Bugarskom. JEZIK U UPOTREBI [Applied linguistics in honor of Ranko Bugarski. LANGUAGE IN USE]*. Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu , pp. 121-136

Filipović, Jelena, Julijana Vučo, and Ljiljana Djurić. 2010. From Language Barriers to Social Capital: Serbian as the Language of Education for Romani Children. In *Selected Proceedings of the 2008 Second Language Research Forum*, ed. by Matthew T. Prior et al., pp. 261-275. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project. Available at: http://www.lingref.com/cpp/slrf/2008/index.html

Filipović, Jelena. 2010. Kontrastivna izučavanja srpskog i španskog U: P. Piper & I. Klajn (eds.), *Kontrastivna izučavanja srpskog jezika: pravci i rezultati.* Beograd: SANU, Odeljenje jezika i književnosti, pp. 353-375.

Filipović, Jelena. 2009. Srpski kao jezik obrazovanja za romsku decu iz readmisije i interno raseljenu romsku decu: model jezičke podrške [Serbian as language of education for Romani children in readmission and internally displace Romani children: a model of language support, in: J. Vučo (ed.), *Individualizacija u nastavi jezika [Individualization in language teaching]*. Nikšić: Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, str. 137-150.

Filipović Jelena. 2008. Interkulturna komunikativna kompetencija u nastavi stranih jezika, u: Julijana Vučo (ed.), *Multidisciplinarnost u nastavi jezika i književnosti.* Nikšić: Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, str. 87-98.

Filipović Jelena, Julijana Vučo, Ljiljana Djurić. 2007. Critical review of language education policies in compulsory primary and secondary education in Serbia. *Current Issues in Language Planning*: Vol. 8:2: 222-242.

Filipović, Jelena. 2007. Teorija usvajanja L2 i obrazovanje nastavnika**,** u: Julijana Vučo (ed.), *Uloga nastavnika u savremenoj nastavni stranih jezika***.** Nikšić: Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, str. 61-68.

Filipović, Jelena. 2007. Vrednovanje znanja i organizacija ispita iz srpskog za strance prema kriterijumima međunarodnih organizacija **,** u: Vesna Krajišnik i Nebojša Marinković, (eds.). *Srpski kao strani jezik u teoriji i praksi*. Beograd: Filološki fakultet, str. 217-226.

Filipović, Jelena. 2007. Ideološki aspekti politike i planiranja nastave jezika, u: J. Vučo (ed.) *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnost*i. Beograd: Filološki fakultet, str. 375-385.

Filipović, Jelena, Julijana Vučo & Ljiljana Đurić.2006. Rano učenje stranih jezika u Srbiji. *Inovacije u nastavi*, 2: 113-124.

Filipović, Jelena & César L. Díez-Plaza. 2003. Struktura sloga u sprskom kao L2: Tipološki faktori koji utiču na usvajanje fonoloških sistema drugih/stranih jezika. *Govor i Jezik / Speech and Language; Institut za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora / Institute for Experimental Phonetics and Speech Pathology,* Beograd, str. 137-147.

Filipović, Jelena. 2002. Sajber materijali u nastavi L2: Nova paradigma za novo doba, u: Julijana Vučo (ed.), *Udžbenik u nastavi stranih jezika.* Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić, str. 185-197.

Filipović, Jelena. 2001. Interlanguage and error analysis in SLA theory: an account of the ESL syllable structure acquisition by Serbian native speakers. *Filološki pregled* XXVIII 1-2: 177-189.

Filipović, Jelena. 2001. Fokus na formu (FnaF) u savremenoj metodici nastave stranih jezika u: Filološki fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić, str. 91-110.Julijana Vučo (ed.), *Savremene tendencije u učenju i nastavi stranih jezika*. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić, str. 91-110.

Filipović, Jelena & César L. Díez-Plaza. 2000. Los verbos de movimiento en español y en serbio: una aproximación al análisis semántico aplicado a la enseñanza de E/LE. *Filološki pregled XXVII*, 1: 121-132.

Filipović, Jelena. 2000. Integralni pristup evaluaciji znanja u nastavi stranih jezika. *Primenjena lingvistika 1: 118-128.*

Savić, Jelena M. 1997. Teaching Spanish as a foreign language in Belgrade, Yugoslavia: A need to overcome the old ways", *Hispania*, 80 (3): 541-545.

Savić, Jelena M. 1997. "Non-native accent in adult second language learners: a comparison of error analyses of Serbo-Croatian and Spanish native speakers learning English." U: R. M. Hammond i M. G. MacDonald (eds). *Linguistic studies in honor of Bohdan Saciuk*. W. Lafayette, Indiana: Learning Systems Incorporated, str. 213-222. (poglavlje u monografiji)

Savić, Jelena M. 1993. "Phonological analysis of nasal/obstruent consonant interaction in Brazillian Portuguese and American Spanish." U: E. Smith i F. Zéphir (eds.) *Proceedings of the 1992 Mid-America Linguistic Conference and Conference on Siuoan/Caddoan Languages.* Columbia, Misouri: University of Misouri-Columbia, str. 35-43.

Комисија сматра да ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА ФИЛИПОВИЋ испуњава све услове за менторку ове докторске дисертације за област:

ПРИМЕЊЕНА ЛИНГВИСТИКА, МЕТОДИКА НАСТАВЕ ШПАНСКОГ ЈЕЗИКА

ОЦЕНА ФОРМУЛАЦИЈЕ НАЗИВА ТЕЗЕ

Комисија закључује да, с обзиром на комплексност теме и садржаја којима се ауторка бави, а као што ће се видети у наставку образложења, радни назив тезе "ФИЛМ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ" треба преименовти у "ФИЛМ КАО АУДИО-ВИЗУЕЛНИ НАРАТИВ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ".

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

Гледано из перспективе експресивних форми, филм представља комплетно изражавање, аудио-визуелно, дигитално, мултимедијално, пластично, динамично, вербално и гестовно. (Pereira Domínguez, 2009: 17). Филм у том смислу функционише другачије од осталих наратива тако што приказује радње, а не „приповеда'', тј., филм представља наратив у коме су контекст, слика, звук, боја, и дискурс у фукцији конструкције приче. (Sánchez Navarro, 2006: 95) „Анализа филма подразумева разумевање, анализу и интерпретацију свих кодова који су инхерентни филму. Ови кодови могу да се дефинишу као скуп продуктивних и трансмисивних знакова порука емитованих гледаоцу преко аудивизуелног дискурса." (Sulbarán Piñeiro, 2000: 47)

„Према Кероловом мишљењу, наратив је наше најпознатије и најзаступљеније средство објашњавања људских акција (Carroll 1985, 93) због чега има изузетно важну улогу у обезбеђивању недвосмислености и јасноће садржаја. Наратив једнако подразумева и вербалне исказе и дијалоге, и сликовно представљање приче, јер он сам по себи не може обезбедити јасноћу порука без филмски специфичних средстава којима је испричан, пре свега различитим кадрирањем којим се у фокус – како приче тако и посматрачеве пажње – ставља баш оно што је важно да буде уочено и баш у датом моменту.'' (Илић, 2012: 122)

Филмски наратив има утицај на мождани развој, когнитивно—емотивни, који је супериорнији од других система информисања, и користи као стратегију интерактивну динамику. Филм стимулише цео мозак (обе хемисфере) и добар филм нас наводи на размишљање, доприноси вредности и ствара дилеме, поседује образовни потенцијал

супериорнији од било ког традиционалног сиситема, по ономе што преноси, сугерише и онога на шта нас тера да размишљамо и осећамо. „Када се говори о гледању филма, не гледа се само филм, већ се ради о рефлексивној активности која укључује декодификацију аудио-визуелне поруке од стране ученика, као и деконструисање и конструисање поруке. (de la Torre, 1989 apud Carmona, 2006: 15)

„У поређењу са другим медијима, комерцијални филмови су погоднији за креирање знања у вези са проблемима које филмски наративи обрађују, због своје сликовитости и различитих начина, филмској уметности карактеристичних и доступних акцентовања: сценских, аудитивних и других ефеката. ’’(Илић, 2012: 116)

Дакле, филм, као пример аудиовизуелног средства, представља реалан материјал који ученицима пружа прилику да се приближе аутентичној употреби језика. (Singh, 2010:6). Аудиовизуелна средства уопште и филм, као њихов производ, неопходни су у комуникативној настави страних језика, јер представљају комплетне комуникативне ситуације међу нативним говорницима и илуструју вербалне и невербалне елементе комуникације. (Pastor Ferrán, 1997: 167) У времену у којем аудиовизуелна средства чине саставни део нашег живота, телевизија и филм представљају идеалан начин за увођење ситуација и језика из стварног живота на час страног језика. (Baddock, 1996: 20-22)

У *Заједничком европском оквиру за учење, наставу и оцјењивање језика,* у оквиру рецептивних активности и стратегија, као једна од активности аудиовизуелне рецепције наводи се гледање филма. (ЗЕО, 2002: 76) Такође се наводи да корисник истовремено прима аудио и визуелну информацију при гледању филма. Детаљно су наведени дескриптори за нивое А2, Б1, Б2 ,Ц1, Ц2 у сфери разумевања филмова (као и телевизијских емисија). (ЗЕО, 2002: 76-77)

Још је седамдесетих година Копен увидела значај аудиовизуелних средстава у настави страних језика. Сматрала је да, уколико образовни систем настоји да испуни своју функцију, онда је потребно да пружи више од професора и књига, а то је приступање свим каналима који преносе визуелне и вербалне поруке. (Coppen, 1978: 201) Брандимонте сматра да увођење аудиовизуелне компоненте на час шпанског језика, може бити од велике користи- све изгледа стварније, истинитије, и представља идеалну спону између традиционалног концепта учења у учионици и стварне праксе уживо на хиспанској територији.. (Brandimonte, 2003:871) Аудиовизуелна подршка, представљена преко филма и телевизије, може да обезбеди неисцрпан извор за час. (Brandimonte, 2003:872)
Предмет истраживања предложеног рада је употреба филмских сцена на часу шпанског као страног језика у Србији.

Видео материјал дозвољава ажурирање свих језичких и вањезичких елемената који су део комуникативне компетенције. Комбиновањем звука и слике представљају се комплетне комуникативне ситуације, као што се дешава у стварном животу. Ово је тешко постићи користећи само књигу и традиционалан начин наставе. Такође пружа велику количину социокултурних инфиормација у социолошком и антрополошком смислу (менталитет, ставовои, обичаји и вредности). На овај начин, ученици имају прилику да виде како људи других националности реагују, мисле, понашају се у одређеним ситуацијама. (Brandimonte, 2003:872)

Оно што пружају аудиовизуелна средства у настави је посматрање и анализа како вербалне, тако и невербалне комуникације. Невербална комуникација је веома битан фактор при учењу језика. Четири система невербалне комуникације: паралингвистички, кинесички, проксемички и хронемички (временски код) имају значајну улогу у процесу комуникације, те је стога потребно њихово проучавање на часу страног језика. (Brandimonte, 2003:873)

Такође је утврђено да аудиовизуелни језик врши различите перцептивне функције, изазива имагинацију и размишљање, утиче на емоције, мотивише и служи као стимулус за изражавање ставова ученика. (Ferrés, 1988: 10) Други значајан аспекат на когнитивном нивоу је и мнемоничка ретенција, као важан фактор при учењу страног језика. На основу истраживања једног америчког друштва, више информација се памти уколико у исто време учествују и чуло вида и чуло слуха (50%информације се запамти уколико је присутан и визуелни и звучни канал, а само 20% уколико је присутан само звучни канал и 30% уколико је присутан само визуелни канал). (Ferrés, 1992: 38-39)
Коначно, визуелна писменост (способност да се интерпретира и сачини визуелна, дигитална и аудио порука) представља фундаментални облик писмености у двадесет првом веку, која може да се развије кроз употребу филма на часу страног језика. (Chan & Herrero, 2010:11)

Нагласак овог истраживања усмерен је првенствено на тестирање функције филмског наратива у процесу развијања социокултурне компетенције, и у развоју визуелне и интеркултуре компетенције, али и на усавршавање лингвистичке компетенције уз активацију различитих когнитивних поступака поменутих у претходним пасусима.

Језик и култура су два основна елемента комуникације, те се у раду истиче значај учења о култури шпанског језика на основу филмских сцена које су богате социокултурним садржајима. Vacas Hermida и Benavente (2002: 8) предлажу да се лингвистичка информација представи у оквиру социокултурног контекста, уместо претходне праксе да се прво инсистира на лингвистичкој информацији, а затим се успут додају социокултурални садржаји. Познавање социокултурне компоненте је веома значајно при усвајању шпанског језика, будући да њена адекватна употреба утиче на адекватно реализовање комуникативног чина. (Miquel López, 2004: 513)

Будући да је филм средство блиско ученицима и лако доступно захваљујући новим технологијама, последњих година се академска пажња у свету усмерава на експлоатацију филмског наратива на часу шпанског као страног језика. У процесу учења страног језика, филм представља прозор у свет, јер поједини ученици немају могућност да бораве у земљи шпанског говорног подручја. Аутори као Ruiz Fajardo (1994), Bustos Gisbert (1997), Amenós (1998), Herrero Vecino и Castiñeiras Ramos (1998), Díaz Pérez (2001), Zamora Pinel (2001), Peiffer (2001), De Pablos Ortega (2004), Fernández Pérez (2009), указују на огроман значај и неопходност употребе филма у настави шпанског као страног језика.

Бројна истраживања (Ferrés, 1992; Canning-Wilson, 2000: 2) потврдила су да се комбиновањем визуелног и звучног канала највише и најлакше усваја одређено градиво. Brandimonte (2003: 871), Biedma Torrecillas и Torres Sánchez (1994: 538), сматрају да је комбинација звука и слике, тј. вербалне, паравербалне и невербалне комуникације, кључна за усвајање страног језика. Контекстуализоване слике у видео материјалу могу да помогну да се утврди и побољша знање, обзиром да ученик директно види значење. (Canning-Wilson, 2000: 2) Такође, захваљујући двоструком (аудио-визуелном) каналу са

лингвистичким и нелингвистичким информацијама и језиком у контексту, повећава се мотивација. (Biedma Torrecillas и Torres Sánchez, 1994: 537).

Филм приказује културу циљног језика на делу и ученик може да је у више наврата детаљно изучава (Castiñeiras Ramos и Herrero Vecino, 1998: 817). Културни миље може да се идентификује и преко позадине сцене тј. преко звука, шумова, артефаката, рељефа, одеће глумаца. Омогућавање ученицима да препознају звуке из позадине, може да им помогне да више обрате пажњу на слушање језика и да побољшају вештине разумевања. (Tomalin и Stempleski, 1993: 15)

У овом истраживању се разматрају искључиво филмске сцене у трајању од неколико минута, јер је у настави језика ефикасније обрађивање краћих сцена уз одговарајуће пропратне активности, од гледања целокупног филма. (Brandimonte, 2003: 876; Bustos Gisbert, 1997: 95) Тиме се постиже да ученик обрати пажњу на детаље и трајно усвоји одређене садржаје. Бројни аутори као Amenós (1998), Bustos Gisbert (1997), Corpas Viñals (2000), Gómez Vílches (1990), Zamora Pinel (2001), Stempleski и Tomalin, (2001), Toro Escudero (2009) се слажу да су предности филма као помоћног средства у настави језика, вишеструке. Кључну карактеристику филма у настави језика, представља могућност приказивања комплетних комуникативних ситуација у датом контексту. Вербални дискурс, ванјезички аспекти, невербална комуникација, контекст и амбијент чине да ученик сагледа све саставне делове комуникативног чина. Као што истиче Brandimonte (2003: 872), комбиновањем звука и слике представљају се комплетне комуникативне ситуације, као што се дешава у стварном животу. Ово је тешко постићи користећи само књигу и традиционалан начин наставе, те је стога филм идеално средство за часове шпанског језика.

Филмске сцене представљају важан извор импута циљног језика у настави. Будући да је филм намењен изворним говорницима, језик у филму је аутентичан, није извештачен као у видео материјалима за странце, и доводи реалан живот у учионицу. (Gómez Vílches, 1990: 248) Такође, филм представља огледало друштвене ситуације одређеног тренутка, те ученицима приближава тренутно стање у друштву земље у којој је настао филм.

Кроз употребу филма у настави у потпуности се развијају све компоненте комуникативне компетенције ученика (лингвистичка, социолингвистичка и прагматска). (Brandimonte, 2003: 870) Значајно је да ученик стекне, поред социокултурних знања и интеркултурну свест, тј. да учењем о другој култури, постане свестан своје културе и изврши поређење културних модела како би боље разумео заједницу чији језик учи и избегао стварање стереотипних представа. Интеркултурни приступ, подржан новијим развојима у сфери дидактике страних језика, отворио је нове путеве изучавања језика истичући наставу у којој ће више бити интегрисани језик и култура. (Byram, 1991; Byram, 1997; Kramsch, 2001; Zarate, 2002)

Филм на часу шпанског језика никако нема циљ да замени професора, већ да буде дидактичко средство које ће олакшати наставу, мотивисати и заинтересовати ученике.

Циљ истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Циљ предложеног рада јесте анализа и представљање дидактичке функције примене филмских сцена у настави шпанског као страног језика. Уз пажљиво одабране сцене и

унапред припремљене пропратне активности, ученици могу са лакоћом да усвоје одређене социокултурне, социолингвистичке и лингвистичке аспекте шпанског језика, и на тај начин у потпуности развију комуникативну компетенцију. Такође могу да постану свесни невербалне комуникације и паралингвистичких фактора својствених шпанском језику, које је тешко представити на било који други начин. Овакав вид наставе мотивише ученике и ствара креативан амбијент у настави.

Филмске сцене, као реални и аутентични узорак комуникације, обезбеђују да корисник овог материјала учествује у комуникативном конверзацијском акту, што стимулише на симултан начин усмено разумевање, усмено изражавање, усмена интеракцију и аудиовизуелно разумевање. Усмено разумевање се разликује од аудиовизуелног, јер рачунамо на вештину која укључује екстралингвистичке факторе својствене контексту, као што су гестови и сва вербална и невербална информација, поред других карактеристичних прагматичких особина усменог текста: улога и однос саговорника, комуникативна ситуација, учтивост... (Foncubierta Muriel, 2007: 1146)

Адекватна употреба аудиовизуелних средстава захтева одређену промену у педагошким структурама. Професор би требало да се приближи функционисању ових средстава и да размисли о предностима које би могао да постигне. Филмови који се одаберу и одлуке које се донесу што се тиче употребе материјала, требало би да су кохерентни са циљевима програма, у складу са временом којим се располаже и да су адекватне за ученике у складу са њиховим знањима, потребама, навикама и интересима. Сами по себи, технолошка средства ни филмови нису инструктивни сами по себи, захтевају интеракцију професора и ученика како би постали валидни у процесу усвајања градива. (Díaz Pérez, 2001:271)

Истраживање ће покушати да потврди следеће хипотезе:
-Ученици који прате наставу обогаћену филмским наративима, сценама и адекватним пропратним активностима, првенствено усвајају социокултурне аспекте успешније у односу на ученике који прате традиционалан вид наставе, али у исто време са успехом развијају и лингвистичку компетенцију. Развијају се симултано сви аспекти комуникативне компетенције и неке од вештина кључне за развој комуникативне и итеркултурне компентенције, као што су говор, разумевање говора, итеркултурна компетенција и толерантност ка другом различитом. Иако је у првом плану истраживања усвајање социокултурне компетенције, пажња се усмерава и на усвајање лингвистичке, социолингвистичке и прагматске компетенције, како би се показала свеобухватна сврсисходност филмског наратива као дидактичког средства.
-Филмски наратив као дидактичко средство доприноси већој мотивацији и креативној атмосфери на часу, као и стварању позитивног става ученика према употреби овакве врсте едитованог дискурса у настави
.
Очекује се да предложени рад, заснован на теоријским основама и експерименталном делу, потврди почетне хипотезе и допринесе значајнијој заступљености филмског наратива у различитим облицима наставе шпанског као страног језика у образовном систему Србије.

План рада и методе истраживања

Планирано истраживање састоји се из следећих фаза:

1. Претрага релевантне академске литературе са циљем израде теориског оквира у коме би се изложила и анализирала досадашња сазнања о употреби аудиовизуелних средстава, видео материјала и филма као посебне врсте социокултурног наратива у настави шпанског као страног језика. Такође би се истакао значај проучавања културе као незаобилазног елемента у процесу формирања компетентног говорника страног језика.
2. Избор и припрема материјала и припрема за експеримент- практични део у којем би се приступило самосталном и креативном избору одговарајућих сцена из филмова који ће представљати материјал за експеримент, као и израда активности за рад на часу. Критеријум избора сцена био би аутентичност и репрезентативност културних аспеката у датим сценама, као и адекватна употреба језичких структура у дијалозима.
3. Као увод у истраживање спровела би се анкета међу професорима шпанског језика у основним и средњим школама, као и међу предавачима на факултетитма у Србији (шпански као изборни језик), како би се установила садашња ситуација и став професора о употреби филма у настави шпанског као страног језика. Статистичка анализа резултата била би извршена употребом СПСС програма.
4. Експеримент би се спровео на Катедри за иберијске студије на Филолошком факултету у Београду у току другог семестра школске 2013/2014. године у трајању од четрнаест школских часова. Учесници истраживања су универзитетски студенти филолошке оријентације који не студирају шпански као главни предмет на Филолошком факултету у чијој се настави пре свега инсистира на развоју комуникативне и интеркултурне компетенције. Узорак би чинили студенти предмета Савремени шпански језик П4 (изборни) на другој години студија. Експерименталној групој (узорак од 30 студената) били би представљени одређени садржаји илустровани кроз филмске сцене и пропратне активности, док би контролној групи (узорак од 30 студената) били представљени исти садржаји, али на традиционалан начин, који предвиђа комуникативна настава шпанског као страног језика. У оквиру истраживања предвиђено је и тестирање учесница и учесника из обе групе студената и студенткиња. Наиме, обе групе би прво биле изложене иницијалном тестирању (претест), затим би биле изложени екперименту, и на крају би урадиле финално тестирање (постест) како би се упоредило која група је усвојила више представљених информација из датог садржаја. Такође би се код екперименталне групе употребила техника анкетирања путем упитника као инструмента, како би се испитали њихови ставови о филму као дидактичком средству. За обраду података користио би се метод статистичке анализе уз употребу СПСС програма. Добијени квантитативни резултати били би образложени и растумачени квалитативном анализом и интерпретацијом.
5. Закључна разматрања би требало да прикажу резултате истраживања и укажу на ефикасност филмског наратива у настави шпанског језика. Истакла би се предност ове врсте аудио-визуелног наааратива као дидактичког средства, будући да многоструко утиче на развој когнтивних стратегија у процесу учења и на ефикасније и контекстуализованије усвајање и учење како језичких тако и социолингвистичких и прагматичких компетенција на шпанском као страном језику.

Комисија закључује да предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у потпуности задовољава критеријуме успостављене за израду докторске дисертације.

БИБЛИОГРАФИЈА ПРЕЛИМИНАРНИХ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је приложила библиографију од 119 библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Alonso, E. (1993). *Cómo ser profesor/a y querer seguir siéndolo*. Madrid: Edelsa.

2. Allan, M. (1985). *Teaching English with Video*. London: Longman.

3. Amenós, J. (1996). Cine, lengua y cultura. *Frecuencia L, revista de didáctica Español como Lengua Extranjera,* 3, 50-52.

4. Amenós, J. (1998). Usos orales de la lengua en los diálogos de cine. *Frecuencia L, revista de didáctica Español como Lengua Extranjera,* 9, 17-23.

5. Amenós Pons, J. (1999). Largometrajes en el aula de ELE. Algunos criterios de selección y explotación. U M. F. Figueroa et al. (ur.). *Nuevas perspectivas en la enseñanza del español como lengua extranjera. Actas del X Congreso Internacional de ASELE* (str.769-783). Universidad de Cádiz.

6. Ardila, J. (2002-2003). El aprendizaje transcultural en el currículum de lenguas extranjeras. *Encuentro, Revista de investigación e innovación en la clase de idiomas*, 13-14, 12-22.

7. Badock, B. (1996). *Using films in the English class*. Phoenix: Prentice Hall.

8. Balboni, P. (2006). *La competencia comunicativa intercultural: un modelo*. Perugia: Guerra Edizioni.

9. Barro, A., Jordan, S. i Roberts, C. (2001). La práctica cultural en la vida cotidiana: el estudiante de idiomas como etnógrafo. U M. Byram i M. Fleming (ur.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas, Enfoques a través del teatro y la etnografía* (str. 82-103). (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo i M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

10. Bartolomé, A. (1999). *Nuevas tecnologías en el aula, Guía de supervivencia*. Barcelona: Grao.

11. Bellido López, A. (1998). El aprendizaje del cine. *Comunicar,* 11, 13-20.

12. Bembibre, C. i Cámara, N. (2013). *Vamos al cine*. Madrid: Edinumen.

13. Biedma Torrecillas, A. i Torres Sánchez, M. A. (1994). El estímulo cinematográfico: desarrollo de destrezas comunicativas y valor cultural. U J. Sánchez Lobato i I. Santos Gargallo (ur.), *Problemas y métodos en la enseñanza del español como lengua extranjera. Actas del IV Congreso Internacional de ASELE* (str. 537-552). Universidad Complutense de Madrid.

14. Byram, M. (1991). Teaching culture and language: Towards an integrated model. U D. Buttjes i M. Byram (ur.), *Mediating language and cultures: Towards an intercultural theory of foreign language education* (str.17-32). Clevedon: Multilingual Matters.

15. Byram, M. i Esatre-Sarries, V. (1991). *Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching, A Book for Teachers*. Clevedon, Philadelphia: Multilingual Matters.

16. Byram, M. i Fleming, M. (1998). *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas. Enfoques a través del teatro y la etnografía.* (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming, (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo y M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

17. Byram, M., Morgan, C. et al. (1994). *Teaching and Learning Language and Culture*. Clevedon: Multilingual Matters.

18. Byram, M., Zarate, G. i Neuner, G. (1997). *Sociocultural competence in language learning and teaching, Studies towards a Common European Framework of reference for language learning and teaching*. Education Committee, Council for Cultural Co-operation, Council of Europe Publishing.

19. Bueso, I. (1999). Propustas prácticas para la enseñanza de la cultura en el aula de E/LE en los niveles inicial e intermedio: enfoque por tareas. U A. Belmonte Isabel (ur.), *Carabela 45, monográfico, Lengua y cultura en el aula de español como lengua extranjera* (str. 63-75). Madrid: SGEL.

20. Bustos Gisbert, J. M. (1997, septiembre). Aplicaciones del vídeo a la enseñanza de español como lengua extranjera. U I. Alonso Belmonte (ur.), *Nuevas tecnologías aplicadas a la enseñanza de E/LE. Segunda etapa Carabela, 42, Monográfico* (str. 93-105). Madrid: SGEL.

21. Brady, S. (1992). El uso del video en la enseñanza de los idiomas. U J. R. Losada Durán (ur.), *Actas del VIII Congreso Nacional de Lingüística Aplicada*, Vigo, 1990 (str. 169-172). Asociación Española de Lingüística Aplicada.

22. Brandimonte, G. (2000). El soporte audiovisual en la clase de E/LE: el cine y la televisión. U Perdiguero, Hermógenes y Álvarez, Antonio (ur.), *Medios de comunicación y enseñanza del español como lengua extranjera. Actas del XIV Congreso Internacional de ASELE* (str. 870-881). Universidad de Burgos.

23. Canning-Wilson, C. & Wallace, J. (2000). Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom. *The Internet TESL Journal*, Vol. VI, 11. Preuzeto 1.oktobra 2013. sa http://iteslj.org/Articles/Canning-Video.2001 html

24. Castiñeiras Ramos, A. i Herrero Vecino, C. (1998). Más allá de las imágenes: el cine como recurso en las clases de español. U T. Jiménez Juliá, M. C. Losada Aldrey i J. Márquéz Caneda (ur.), *Español como lengua extranjera: enfoque comunicativo y gramática. Actas del IX Congreso Internacional de ASELE* (str. 817-824). Universidad de Santiago de Compostela.

25. Castón Alonso, R. (2000) ''Historias del Kronen'', un acercamiento al lenguaje juvenil coloquial. U M. A. Martín Zorraquino i C. Díez Pelegrín, (ur.), *¿Qué español enseñar? Norma y variación lingüísticas en la enseñanza del español a los extranjeros. Actas del XI Congreso Internacional de ASELE* (str. 781-784). Universidad de Zaragoza.

26. Cestero Mancera, A. M. (1999). *Comunicación no verbal y enseñanza de lenguas extranjeras*. Madrid: Arco Libros.

27. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (2001). Council of Europe: Language Policy Unit: Strasbourg. Preuzeto 1. oktobra 2013. sa http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_en.pdf

28. Cooper, R., Lavery, M. i Rinvoluci, M. (1991). *Video.* Oxford: Oxford University Press.

29. Chan, D. i Herrero, C. (2010). *Using Film to Teach Languages*. Cornerhouse. Preuzeto 3.oktobra 2013. sa http://www.cornerhouse.org/wp-content/uploads/old_site//media/Learn/General%20docs/TeachersToolkit_Jun2010.pdf

30. Cuesta Estévez, G. J. (1999). El español coloquial y el cine actual: una experiencia práctica. U M. F. Figueroa et al. (ur.), *Nuevas perspectivas en la enseñanza del español como lengua extranjera*. *Actas del X Congreso Internacional de ASELE,* Cádiz (str. 862-867). Universidad de Cádiz.

31. Dam Jensen, E. (2001). Realce del input oral por medio del vídeo: escuchar, comprender, ¿adquirir? U A. M. Gimeno Sanz (ur.), *Tecnologías de la información y de las comunicaciones en la enseñanza de ELE. Actas del XII Congreso Internacional de ASELE* (str. 27-35). Universidad Politécnica de Valencia.

32. Denis, M. y Matas Pla, M. (1999). Para una didáctica del componente cultural en clase de E/LE. U L. Miquel i N. Sans (ur.), *Cuadernos del tiempo libre, Colección Expolingua, Didáctica del español como lengua extranjera* (str. 87-95). Madrid: Fundación Actilibre.

33. Díaz Pérez, J. C. (2001). Del cine y los medios tecnológicos en la enseñanza de español/LE. U A. M. Gimeno Sanz (ur.), *Actas del XII Congreso Internacional de ASELE* (str. 263-272). Universidad Politécnica de Valencia.

34. Dobos, E. (2010). El cine, una herramienta eficaz en la enseñanza de la comunicación intercultural. U T. Bánki (ur.), *El cine en la enseñanza de E/LE. XI Congreso AHPE, Ministerio de educación* (str. 19-25). Budapest: Edition Mediterranica.

35. Escudero Royo, A. (1997). Televisión y educación. U S. de la Torre (ur.), *Cine formativo. Una estrategia innovadora en la enseñanza* (str. 35-41). Barcelona: Octaedro.

36. Estévez Coto, M. y Fernández de Valderrama, Y. (2006). *El componente cultural en la clase de E/LE*. Madrid: Edelsa.

37. Faura García, F. (1990). *El Vídeo en el aula, Las guías didácticas*. Madrid: Seco Olea Ediciones.

38. Fernanández Cuesta, J. M. (1992). La importancia de los elementos paralingüísticos en el aprendizaje de una segunda lengua. U J. R. Losada (ur.), *Actas del VIII Congreso Nacional de Lingüística Aplicada,* Vigo, 1990 (str. 243-249). Asociación Española de Lingüística Aplicada.

39. Fernández Ibáñez, J. J. i Duaso, M. S. (1982). *El cine en el aula, Lectura y expresión cinematográfica.* Madrid: Narcea.

40. Fernández Pérez, I. (2009, abril). La utilización del cine en el aula. *Revista digital Innovación y experiencias educativas*, 17, 1-9. Preuzeto 20. oktobra 2013. sa http://www.csi_csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_17/IRENE_FERNANDEZ_1.pdf

41. Ferrés, J. (1988). *Cómo integrar el vídeo en la escuela.* Barcelona: Ediciones CAEC.

42. Ferrés, J. (1992). *Vídeo y educación*. Barcelona: Ediciones Paidós.

43. Froufe Quintas, S. (1995). El uso del vídeo en los ámbitos de la Animación Sociocultural. *Comunicar,* 5, 92-97.

44. Ferrés, J. (2000). *Educar en una cultura del espectáculo.* Barcelona: Paidós Ibérica.

45. García-Cervigón, A. H. (2002). Lengua y cultura en la enseñanza del español como lengua extranjera, U J. Gómez Asencio i J. Santos Lobato (ur.), *Forma, Formación de formadores 4, Interculturalidad* (str. 9-26). Madrid: SGEL.

46. García-Abad García, M. T. (2010). Literatura y cine: una reflexión para la enseñanza de la cultura y civilización españolas. U T. Bánki (ur.), *El cine en la enseñanza de E/LE. XI Congreso AHPE, Ministerio de Educación*. *XI Congreso AHPE* (str. 7-17). Ministerio de educación, Budapest: Edition Mediterranica.

47. García, R. (2007, septiembre). El cine como recurso didáctico. *Eikasia. Revista de Filosofía*, str. 123-127.

48. García García, P. (2004). La cultura, ¿universo compartido? La didáctica intercultural en la enseñanza de idioma. *Revista redELE de las Consejerías de Educación de Australia*, Nueva Zelanda y Brasil. Preuzeto 7. oktobra 2013. sa http://formespa.rediris.es/revista/editorial.htm

49. Guillén Díaz, C. (2004). Los contenidos culturales. U J. Sánchez Lobato i I. Santos Gargallo (ur.), *Vademécum para la formación de profesores, Enseñar español como segunda lengua (L2)/Lengua extranjera (LE)* (str. 835-849). Madrid: SGEL.

50. Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures.* New York: Basic Books.

51. Genc, B. i Bada, E. (2005, abril). Culture in Language Learning and Teaching. *The Reading Matrix,* Vol.5, 1, 73-84.

52. Gómez Vílches, J. (1990). La explotación de películas en el aula de español para extranjeros. U S. Peydra Montesó i A. Garrido Moraga (ur.), *¿Qué español enseñar? Norma y variación lingüísticas en la enseñanza del español a extranjeros. Actas del II Congreso Internacional de ASELE* (str. 247-253). Universidad de Málaga.

53. Gómez Carmona, J. M. (2009). El vídeo como recurso didáctico en el aula. *Revista digital Innovación y experiencias educativas,* 24. str. 1-10.
Preuzeto 20. oktobra sa
http://www.csicsif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_24/JOSEM_GOMEZ_1.pdf

54. Hanson, J. (1987). *Understanding Video: Aplications, Impact and Theory*. Newbury Park, CA: Sage Publications.

55. Hernando García-Cervigón, A. (2002). Lengua y cultura en la enseñanza del español como lengua extranjera. U J. Gómez Asencio i J. Santos Lobato (ur.), *Forma, Formación de formadores 4, Interculturalidad* (str. 7-26). Madrid: SGEL.

56. Hinkel, E. (1999). *Culture in Second Language Teaching and Learning.* Cambridge: Cambridge University Press.

57. Garrido Ruiz de los Paños, A. (2002). El componente cultural en el aprendizaje de E/LE. U J. Gómez Asencio i J. Santos Lobato (ur.), *Forma 4, Interculturalidad* (str. 27-35). Madrid: SGEL.

58. Gisbert Pellicer, E. (2009). *Cine, ficción y educación.* Barcelona: Letras.

59. Iglesias Casal, I. (2003). Construyendo la competencia intercultural: sobre creencias, conocimientos y destrezas. U I. Alonso Belmonte (ur.), *Carabela 54, monográfico, La interculturalidad en la enseñanza de español como segunda lengua/lengua extranjera* (str. 5-28). Madrid: SGEL.

60. Jiménez Pulido, J. (2005). *La educación intercultural a través del cine*. Granada: Port Royal.

61. Johnson, K. (2009). *A Sociocultural Perspective*. London: Rotledge.

62. Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

63. Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford: Oxford University Press.

64. Kramsch, C. (2001). El privilegio del hablante intercultural. U M. Byram i M. Fleming (ur.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas, Enfoques a través del teatro y la etnografía* (str. 23-37). (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming, (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo i M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

65. Jin, L. i Cortazzi, M. (2001). La cultura que aporta el alumno: ¿puente u obstáculo? U M. Byram i M. Fleming (ur.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas, Enfoques a través del teatro y la etnografía* (str. 104-125). (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo i M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

66. Lonergan, J. (1983). Video applications in English language teaching. U J. McGovern (ur.), *Video Applications in English language teaching* (str. 69-82). Oxford: British Council and Pergamon Press.

67. Lonergan, J. (1984). *Video in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

68. Llorián, S. (1996, julio). Con vídeo,… ¡de cine! *Frecuencia L, revista de didáctica Español como Lengua Extranjera*, 2, 12-14.

69. Macknight, F. (1983). Video and English language teaching in Britain. U J. McGovern John (ur.), *Video Applications in English language teaching*. (str. 1-15). Oxford: British Council and Pergamon Press.

70. Madrid, D. (1998). *Guía para la investigación en el aula de idiomas*. Granada: Grupo Editorial Universitario.

71. Makarchuk, E. (2007, julio-agosto). Problemas de la selección de la información sociocultural en el proceso de la enseñanza del español. U S. Saz (ur.), *Actas de XLII Congreso Internacional de la Asociación Europea de Profesores de Español* (str. 81-88). AEPE.

72. Martínez-Salanova Sánchez, E. (2002). *Aprender con el cine, aprender de película. Una visión didáctica para aprender e investigar con el cine.* Huelva: Grupo Comunicar Ediciones.

73. Mallart, J. y Solaz, C. (2005). Cine y educación en valores. U S. de la Torre, M. A. Pujol i N. Rajadell (ur.), *El cine, un entorno educativo* (str. 70-92). Madrid: Narcea.

74. Méndez, A. (2000). La cultura española más allá de los tópicos. U M. A. Martín Zorraquino i C. Díez Pelegrín (ur.), *¿Qué español enseñar? Norma y variación lingüísticas en la enseñanza del español a extranjeros Actas del XI Congreso Internacional de ASELE* (str. 137-144). Universidad de Zaragoza.

75. Miquel López, L. (2004). La subcompetencia sociocultural. U J. Sánchez Lobato i I. Santos Gargallo (ur.), *Vademécum para la formación de profesores, Enseñar español como segunda lengua (L2)/Lengua extranjera (LE)* (str. 511-531). Madrid: SGEL.

76. Miravalles, L. (1998). Cómo disfrutar del cine en el aula. *Comunicar,* 11, 63-69.

77. Morgan, C. (2001). Encuentros interculturales. U M. Byram i M. Fleming (ur.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas, Enfoques a través del teatro y la etnografía* (str. 225-241). (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming, (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo i M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

78. Oliveras Vilaseca, A. (2000). *Hacia la competencia intercultural en el aprendizaje de una lengua extranjera, Estudio del choque cultural y los malentendidos*. Serie master E/LE de Universidad de Barcelona. Universidad de Barcelona.

79. Oskaar, E. (1990). Language Contact and Culture Contact: Towards an Integrative Approach in Second Language Acquisition Research. U W. Dechert Hans (ur.), *Current Trends in European Second Language Acquisition Research* (str. 230-243). Clevedon, Avon England: Multilingual Matters.

80. Pablos Ortega de, C. (2004, noviembre). La construcción del componente cultural en la clase de E/LE: propuesta didáctica a través del cine de Pedro Almodóvar. *Frecuencia L*, 27, 18-21.

81. Pablos Pons De, J. (1986). Cine y enseñanza. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.

82. Pérez, N. (1996, noviembre). Algunas ideas para la enseñanza de la cultura. *Frecuencia L,* 3. 36-40.

83. Peiffer, V. (2000). ¿Cómo optimizar la utilización de una película en el laboratorio multimedia? Un enfoque innovador para enseñanza del español lengua extranjera. U M. A. Martín Zorraquino i C. Díez Pelegrín (ur.), *¿Qué español enseñar? Norma y variación lingüísticas en la enseñanza del español a extranjeros Actas del XI Congreso Internacional de ASELE* (str. 881-885). Universidad de Zaragoza.

84. Peiffer, V. (2001). El cine y las nuevas tecnologías educativas en la clase de ELE. Resultados de una experiencia. U A. M. Gimeno Sanz (ur.), *Actas del XII Congreso Internacional de ASELE* (str. 37-44). Universidad Politécnica de Valencia.

85. Prado Aragonés, J., Pérez Rodríguez, M. A. i Galloso Camacho, M. V. (2003). *La galaxia digital. Lenguaje y cultura sin fronteras en la era de información*. Grupo Editorial Universitario.

86. Raya Ramos, E. E. (2010, marzo). El cine, recurso educativo. *Temas para la Educación, revista digital para profesionales de la enseñanza*, 7. Federación de Enseñanza de CC.OO. de Andalucía. (str. 1-7). Preuzeto 21. oktobra 2013. sa http://www2.fe.ccoo.es/andalucia/docu/p5sd7057.pdf

87. Rico Martín, A. M. (2005, enero). De la competencia intercultural en la adquisición de una segunda lengua o lengua extranjera: conceptos, metodología y revisión de métodos. *Porta Linguarum*, 3, 79-94.

88. Risager, K. (2001). La enseñanza de idiomas y el proceso de la integración europea. U M. Byram, Michael i M. Fleming (ur.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas, Enfoques a través del teatro y la etnografía* (str. 242-253). (Naslov originala: M. Byram i M. Fleming (ur.). (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press; prev. J. R. Parrondo i M. Dolan). Cambridge: Cambridge University Press.

89. Rivers, W. (1968). *Teaching Foreign Language Skills*. Chicago: The University of Chicago Press.

90. Rivers, W. (1981). *Teaching Foreign-Language Skills*, second edition. Chicago: The University of Chicago Press.

91. Rodríguez Martín, J. R. (2006). La historia y la imagen de España del siglo XX a través del cine. U S. Saz (ur.), *Actas del XLI Congreso Internacional de la Asociación Europea de Profesores de Español* (str. 305-313). AEPE.

92. Rojas Gordillo, C. (2002). El cine español en la clase de ELE: una propuesta didáctica. U *Actas del IX Congreso Brasileño de Profesores de Español* (str. 361-397). Consejería de Educación en Brasil.

93. Romea, C. (2005). El cine como elemento educativo y formativo. U S. de la Torre, Saturnino, M. A. Pujol i N. Rajadell (ur.), *El cine, un entorno educativo* (str. 37-54). Madrid: Narcea.

94. Rosales Varo, F. (1994). Vídeo, interacción e integración de destrezas. U L. Miquel i N. Sans (ur.), *Cuadernos del tiempo libre, Colección Expolingua, Didáctica del español como lengua extranjera* (str. 111-140). Madrid: Fundación Actilibre.

95. Ruiz Fajardo, G. (1994). Vídeo en clase: virtudes y vicios. U L. Miquel i N. Sans (ur.), *Cuadernos del tiempo libre. Colección Expolingua. Didáctica del español como lengua extranjera* (str. 141-160). Madrid: Fundación Actilibre.

96. Rulicki, S. i Cherny, M (2007). *Comunicación no verbal (Cómo la inteligencia emocional se expresa a través de los gestos)*. Granica, Buenos Aires-México-Santiago-Montevideo: Ediciones Granica Ryan.

97. Phyllis, R. (1996). Sociolinguistic Goals for Foreign Language Teaching and Teacher´s Metaphorical Images of Culture. *Foreign Language Annals*, 29, 4, 571-585.

98. Sánchez Lobato, J. (1999). Lengua y cultura. La tradición cultural hispánica. U I. Alonso Belmonte (ur.), *Carabela 45, monográfico, Lengua y cultura en el aula de español como lengua extranjera* (str. 5-26). Madrid: SGEL.

99. Santos Gargallo, I. i Santos Gargallo, A. (2001). *De cine*. Madrid: SGEL.

100. Santos Guerra, M. A. (1984). *Imagen y Educación*. Madrid: Anaya.

101. Savignon, S. i Sysoyev, P. (2005). Cultures and Comparisons: Strategies for Learners. *Foreign language Annals*, Vol. 38, 3, 357-365.

102. Singh, V. i Mathur, I. (2010). El cine como instrumento didáctico en las aulas de ELE en un país de Bollywood. *MarcoELE. Revista de didáctica ELE*, 11. 1-18. Preuzeto 21. oktobra 2013. sa http://marcoele.com/descargas/11/singh-mathur_cine_en_india.pdf

103. Schmidt, M. (1987). *Cine y video educativo: selección y diseño*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.

104. Sherman, J. (2003). *Using Authentic Video in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.

105. Stempleski, S. i Tomalin, B. (2001). *Film.* Oxford: Oxford University Press.

106. Tomalin, B. i Stempleski, S. (1993). *Cultural Awareness*. Oxford: Oxford University Press.

107. Toro Escudero, J. I. (2009). Enseñanza del español a través del cine hispano: marco teórico y ejemplos prácticos. U *II Jornadas de formación de profesores de ELE: estrategías de enseñanza y aprendizaje del español en China*. Suplementos MarcoEle, 8, str. 1-68. Preuzeto 12. oktobra 2013. sa http://marcoele.com/descargas/china/ji.toro_cinehispano.pdf

108. Torregrosa Carmona, J. F. (2006). *Los medios audiovisuales en la educación.* Sevilla: Ediciones Alfar.

109. Torre de la, S. (1997). El cine, un espacio formativo. U S. de la Torre (ur.), *Cine formativo. Una estrategia innovadora en la enseñanza* (str. 15-27). Octaedro: Barcelona.

110. Torre de la, S. (2005). Aprendizaje integrado y cine formativo. U S. de la Torre, Saturnino, M. A. Pujol i N. Rajadell (ur.), *El cine, un entorno educativo* (str. 13-36). Madrid: Narcea.

111. Torre de la, S. i Rajadell, N. (2005). Impacto y cine formativo. U S. de la Torre, Saturnino, M. A. Pujol i N. Rajadell (ur.), *El cine, un entorno educativo* (str. 121-136). Madrid: Narcea.

112. Tort i Raventós, L. (1997). El cine: de informar a formar. U S. de la Torre (ur.), *Cine formativo. Una estrategia innovadora en la enseñanza* (str. 9 - 34). Barcelona: Octaedro.

113. Turner, G. (1988). *Film as Social Practice.* London and New York: Routledge.

114. Thanasoulas, D. (2001). The Importance of Teaching Culture In The Foreign Language Classroom. *Radical Pedagogy*, 1-25.

115. Ueda, H. (1998). Semántica de los gestos españoles. *Lingüística Hispánica*, 20, 1-14.

116. Vacas Hermida, A. i Benavente, J. C. (2002). Hacia la competencia intercultural en el aprendizaje del español. Preuzeto 4. oktobra 2013, sa http://red.pucp.edu.pe/ridei/files/2012/11/121114.pdf

117. Willis, J. (1983). The role of the visual element in spoken discourse: implications for the exploitation of video in the EFL classroom. U J. McGovern (ur.), *Video Applications in English language teaching* (str. 29-42). Oxford: British Council and Pergamon Press.

118. Zamora Pinel, F. (2001). Aplicación del cine a la clase de E/LE. *Cuadernos Cervantes de la lengua española*, 33, 32-36.

119. Zarate, G. (2002). *Las competencias interculturales: del modelo teórico al diseño curricular*. Universidad Antonio de Nebrija.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

Докторски рад кандидаткиње Соње Хорњак на тему **"ФИЛМ КАО АУДИО-ВИЗУЕЛНИ НАРАТИВ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ"** нуди значајан дошринос у поимању варијабилности језичког импута релевантног за наставу страних језика. Филм као посебан тип дискурса, односно као спедифична форма наратива представља посебно корисну експресивниу форму која нуди комплетно когнитивно ангажовање. Филмске сцене, као реални и аутентични узорак комуникације, обезбеђују да корисник овог материјала учествује у комуникативном конверзацијском акту, што стимулише на симултан начин усмено разумевање, усмено изражавање, усмена интеракцију и аудиовизуелно разумевање. Стога, аудиовизуелна подршка, представљена кроз филмски наратив, представља неисцрпан извор материјала за час шпанског као страног језика. Ови видео материјали илуструју све језичке и вањезичке елементе који учествују у развоју и примени комуникативне компетенције у реалним комуникативним чиновима. Комбиновањем звука и слике представљају се комплетне комуникативне ситуације, као што се догађа у реалном животу, а што је тешко наставнику да представи преко уџбеника или неког другог наставног средства. Адекватна употреба аудиовизуелних средстава захтева одређену промену у педагошким структурама. Професор би требало да се приближи функционисању ових средстава и да размисли о предностима које би могао да постигне. Одабир филмских наратива и начин њихове примене у учионици требало би да су кохерентни са циљевима програма, у складу са временом којим се располаже и адекватне за ученике у складу са њиховим узрастом, нивоом когнитивног развоја, претходним знањима (како језичким, тако и општим, тзв. енциклопедијским знањима), потребама, навикама и интересима. Овде представљено истраживање указује на ефикасност примене филмског наратива у настави шпанског језика, будући да многоструко утиче на развој когнтивних стратегија у процесу учења и на ефикасније и контекстуализованије усвајање и учење како језичких тако и социолингвистичких и прагматичких компетенција на шпанском као страном језику.

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија констатује да је кандидаткиња СОЊА ХОРЊАК подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема "ФИЛМ КАО АУДИО-ВИЗУЕЛНИ НАРАТИВ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ" подобна за израду фдокторске

дисертације у области ПРИМЕЊЕНЕ ЛИНГВИСТИКЕ И МЕТОДИКЕ НАСТАВЕ ШПАНСКОГ ЈЕЗИКА.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др ЈЕЛЕНА ФИЛИПОВИЋ подобна за менторку предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње СОЊЕ ХОРЊАК и предложене теме докторске дисертације

"ФИЛМ КАО АУДИО-ВИЗУЕЛНИ НАРАТИВ У НАСТАВИ ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У СРБИЈИ", а да се за менторку именује проф. др Јелену Филиповић, редовну професорку Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ЧЛАНИЦЕ КОМИСИЈЕ

проф. др Јелена Филиповић, редовна професорка

др Ана Кузмановић Јовановић, доценткиња

др Ана Јовановић, доценткиња